

Ikerketa-jarduerak ebaluatzeke protokoloa

UNIBASQ-Euskal Unibertsitate Sistemaren Kalitatearen Agentziako Aholku Batzordeak 2021eko uztailaren 6an onetsitako agiria.

I. Sarrera

UNIBASQ-Euskal Unibertsitate Sistemaren Kalitate Agentziari buruzko ekainaren 28ko 13/2012 Legearen 2. artikuluan ezartzen denez, UNIBASQek Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzarako Euskal Sistemaren hainbat ikerketa-jardueraren ebaluazioan parte hartu ahal izango du. Esparru arautzaile horren babesean, UNIBASQek ikerketa-jarduerarako laguntzen deialdien ebaluazioak egin ahal izango ditu, hala nola, Euskal Unibertsitate Sistemarako (EUS) estrategikoak diren Ikerketa Proiektu eta Taldeak, bekak edo antzekoak. Protokolo horren helburua UNIBASQek egindako ikerketa-jardueren ebaluazioaren arauak ezartzea da.

Eskumen hori gauzatzean, eta 13/2012 Legearen 9. artikulua 2.b atalean eta UNIBASQen Estatutuen 17.3 artikuluan xedatutakoarekin bat etorritik, Aholku Batzordeari dagokio Agentziak erabili beharreko ebaluazio-protokoloak eta -irizpideak onartzea.

II. Ebaluazio-organoak eta ebaluatzaileak

Ebaluazio-batzordeak, UNIBASQen ekainaren 28ko 13/2012 Legearen 10. artikuluan ezarritakoaren arabera, ebaluazio-funtzioak egingo dituzten organo zientifiko-teknikoak dira.

UNIBASQeko Ikerketa Ebaluatzeke Batzordea (IEB), Aholkularitza Batzordeak izendatutakoa, ikerketa-jarduera desberdinak ebaluatzeaz arduratuko da, hala nola proiektuak, ikerketa- eta/edo berrikuntza-taldeak edo -sareak, ikerketarako prestakuntza-bekak eta horiekin zerikusia dutenak edo antzekoak. IEBko kideak, ahal dela, unibertsitateko irakasleen kidegoetako doktoreak izango dira, haien egoera administratiboa edozein dela ere. Unibertsitateko irakasleen kidegoetakoak ez izan arren, ebaluatu beharreko arloetan ibilbide ikertzaile, tekniko eta/edo profesional ospetsua duten profesionalak ere izan daitezke Ikerketa Ebaluatzeke Batzordeko kide. Unibertsitateko irakasleen kidegoetako kideek gutxienez hiru seiurteko edo ibilbide zientifiko parekagarria izan beharko dute, ikerketa-jarduera berri nabarmena eta ikerketa-jardueren ebaluazioan esperientzia.

Honako makro-arlo hauetako adituek hartuko dute parte IEBn: 1. Arte eta Giza Zientziak, 2. Osasun Zientziak, 3. Zientzia Esperimentalak, 4. Gizarte eta Lege Zientziak eta 5. Ingeniaritza eta Arkitektura. Ikerketa Ebaluatzeke Batzordeko kide bakoitzak arloaren koordinazio-lana egingo du, eta kanpoko ebaluatzaileek egindako eskaeren kanpo-ebaluazioak planifikatu, eskatu eta gainbegiratzeaz arduratuko da. Desadostasunak kudeatzeaz eta ebaluazioak bateratzeaz ere arduratuko da IEBko kide bakoitza, horiek guztiak IEBra bideratzeko.

Agentziako Zuzendaritzak Ikerketa Ebaluatzeke Batzordeko kideen artean izendatuko ditu lehendakaria eta idazkaria, eta kide anitzeko organo horretan karguei dagozkien eginkizunak beteko dituzte. IEBren eraketa- eta funtzionamendu-araubideari dagokionez, protokolo honetan ezarri ez den orotan, UNIBASQen estatutuaren jasotako araudia aplikatuko da. Ebaluazio-prozesu bakoitzaren inguruabar berariazkoen arabera, Agentziako Zuzendaritzak makro-alor bakoitzeko IEBko kideei erantsitako pertsona laguntzaileak izenda ditzake, egindako ebaluazioaren kalitatea hobetzeko. Pertsona laguntzaile horiek eskabideen berezitasunen, arloen edo jakintza-arloen arabera izendatuko dira, betiere esparru bereko eskabideen kopuruak justifikatzen badu, eta kanpoko ebaluatzaile horiek eskabideen kanpo-ebaluazioak planifikatu, eskatu eta gainbegiratzeaz arduratuko dira.

IEBko kideak eta, hala badagokio, koordinatzaile laguntzaileak eta kanpoko ebaluatzaile adituak ezin izango dira Euskal Autonomia Erkidegoko (EAE) unibertsitateetakoak izan, ez eta egoitza EAEn duten zentro, erakunde, departamentu edo bestelako ikerketa-unitate edo erakundeetakoak ere. Halaber, ezin izango dira EAeko unibertsitateetan, zentroetan, erakundeetan, sailetan edo egoitza EAEn duten beste ikerketa-unitate edo erakunde batzuetan funtsezko karrera egindakoak izan. Nolanahi ere, formalki adierazi beharko dute UNIBASQeko Etika eta Bermeen Kodea onartzen dutela, eta hari lotuta arituko dira haien jardueretan. Agentziak zainduko du eskabideen koordinazioa eta ebaluazioa laguntzen deialdia egin duen erakundeak ezarritako ebaluazio-irizpideen eta ebaluazio-printzipio eta -estandar orokorren arabera egingo dela; horien artean, espezializazioaren, esperientziaren, independentziaren eta objektibotasunaren printzipioen arabera.

Eskaera bakoitza, gutxienez, ikerketaren ahalik eta esparru zehatzenean adituak diren bi pertsonen ebaluatuko dute. Horretarako, irizpide bibliometrikoak, hau da, ebaluazioaren xede den deialdiaren ezaugarriak eta helburuak hartuko dira kontuan. Aditu horiek, ahal dela, unibertsitateko irakasleen kidegoetako doktoreak izango dira, haien egoera administratiboa edozein dela ere. Ospe handiko adituak izan beharko dute, erreferentziako produkzio zientifikoa dutenak, bereziki iragan hurbilenean eta ebaluazioa egiten den unean. Unibertsitateko irakasleen kidegoetakoak ez izan arren, ikerketan, teknikan eta/edo arlon profesionalen ibilbide ospetsua duten profesionalak ere izan daitezke, batez ere ebaluatzaile arituko diren eremuetan merezimendu nabarmenak dituztenak. Nolanahi ere, aditu horiek ezin izango dira EAeko unibertsitateetakoak izan, ez eta erkidego horretan egoitza duten zentro, erakunde, departamentu edo bestelako ikerketa-unitateetakoak edo erakundeetakoak ere, ez eta erakunde horiekin lankidetzaren harreman estuak izan ere, eta ez dute inolako interes-gatazkarik izango ebaluatu beharreko eskatzaileekin.

Aurrerantzean, ebaluazio-prozesuetan kanpoko ebaluatzaile adituak txandakatzeko printzipio baten arabera esleituko dira, ahal den guztietan.

Ikerketa Ebaluatzeko Batzordeko kideek, laguntzaileek eta ebaluazio-prozesuan parte hartzen duten kanpoko ebaluatzaileek honako hauek bete beharko dituzte:

- UNIBASQen Etika eta Berme Kodearen onarpena formalki adieraztea.
- Ebaluazio-prozesuan eskura dagoen informazio guztiaren konfidentzialtasuna gordetzeko konpromisoa idatziz hartzea.
- UNIBASQ-i haren identitatea modu agregatuan argitara dezan baimena idatziz ematea, espediente jakin batekin lotzea ezinezkoa izan dadin.

IEBko kideen eta, hala badagokio, kanpoko laguntzaileen eta kanpoko ebaluatzaile adituen jardura UNIBASQen ordainsari eta dieten araubidearen arabera ordainduko da.

Ebaluazio-prozesu honetan UNIBASQen eskura dagoen informazio guztia konfidentziala izango da, eta datuen babesari buruz indarrean dagoen araudiaren mende egongo da. Era berean, isilpekoa izango da IEBko kideek eta, hala badagokio, kanpoko laguntzaileek eta kanpoko ebaluatzaile adituek ebaluazio-prozesuan eskura duten informazio guztia.

Ikerketa-jardura ebaluatzen duten pertsonen izenak urtero argitaratuko dira gardentasun-neurri gisa Agentziaren web-orrian (www.unibasq.eus), beti ere pertsona horiek onartu ondoren.

III. Ebaluazio-prozedura

Hala justifikatzen duten programetan jasotako eskaera guztiak jakintza-arloaren edo makro-arloaren arabera sailkatuko dira, ebaluazioaren xede den deialdia planifikatu eta zabaltzen duen erakundeak horretarako ezarritako jarraibideen arabera. IEBak modu estandarizatuan sartu ahal izango ditu gako-hitzak, edo ebaluatu beharreko eskabideetan eskabideak sailkatzeko eta ebaluatzaileak esleitzeko mekanismo gisa sar daitezkeen termino horiek interpretatu.

IEBko kideak eta, hala badagokio, koordinatzaileak, kanpoko ebaluatzaile adituekin harremanetan jarriko dira, aurkeztutako eskabideak ebaluatu beharreko deialdian ezarritako irizpideen arabera ebaluatzen. Eskaera bakoitza gutxienez bi ebaluatzaile ebaluatuko dute bi fasetan: bata, banakakoa eta, bestea, adostasunekoa. Banakako fasean, gutxienez bi adituk ebaluatuko dute eskabidea, ikerketaren esparru ahalik eta zehatzenean. Horretarako, ebaluatu beharreko deialdiaren ezaugarriak eta helburuak hartuko dira kontuan. Adostasun-fasean, eta nabarmen bat ez datozen ebaluazioen kasuan, IEBren koordinatzaileak hirugarren pertsona ebaluatzaile baten esku-hartzea proposatu dezake, edo bere ebaluazio-txostena egin eta atzemandako desadostasunak konpondu. IEB arduratuko da ebaluazioen azken ikuskapenaz eta azken ebaluazio-txostenak egiteaz. Txosten horiek arrazoitu egin beharko dira beti. IEB arduratuko da, adibidez, desadostasunak konpontzeaz eta ebatzi gabeko kasuetarako ebaluazioak bateratzeaz. IEBko kideak eta, hala badagokio, koordinatzaileak eskabideak ebaluatu ahal izango dituzte, eskabidearen gaia beren ikerketa eremu zehatzarekin lotuta badago.

Ebaluatzaileek, ebaluatutako blokeen zenbakizko balorazioa duten atalez gain, iruzkin kualitatiboak ere jasoko dituzte ebaluaziorako inprimaki edo fitxetan, adierazitako puntuazioarekin koherenteak izan beharko dutenak; gutxienez hitz-kopurua ezarri beharko da ebaluazio kualitatibo horietarako. Balorazio kualitatiboa nahitaezkoa izango da eta eskatzaileei haien puntuazioak justifikatzeko erabil daitezke. Ebaluazio-prozesua egituratu eta sistematizatzeko, egindako ebaluazioen kalitatea hobetzeko errubrikak edo antzeko tresnak ere gehituko dira.

UNIBASQeko langileek ebaluazio-prozesua abiaraztean ebaluazioak egiteko behar den informazio osagarri guztia emango diete IEBko kideei eta, hala badagokio, kanpoko laguntzaileei eta kanpoko ebaluatzaile adituei. Informazio hori eta deialdietako eskaerak ebaluatzen erabiltzen diren ebaluazio-inprimaki edo -fitxak dokumentu digitaletan edo horretarako diseinatutako lineako plataformetan jasoko dira. Inguruabarrek hala eskatzen dutenean, plataformak ebaluatzen plataformak edo moduluak diseinatu daitezke, ebaluazioaren xede den deialdia planifikatzen duten erakundeekin batera.

Ebaluazioen epeei dagokienez, esan behar da deialdi baten ebaluazioa hasi aurretik UNIBASQek ebaluatutako deialdiaren ardura duen erakundearekin adostuko duela ebaluazioaren epea. Epe hori zenbait aldagairen arabera izango da, hala nola ebaluatu beharreko eskaera-kopurua eta eskaera horien ezaugarriak.

Deialdien tamaina eta/edo garrantzia dela eta, baliabide handiak erabiltzea eskatzen duen prozedura bat abian jartzea eta ebaluatzen epe luzea izatea ez badute justifikatzen, ordeko prozedura erraztua ezarri da. Kasu horietan, Agentziako teknikariek berriazko prozedura bat proposatuko diete Ikerketa Ebaluatzen Batzordeari, *ad hoc*, deialdi hori ebaluatzen. Prozedura hori arestian aipatutakoaren antzekoa izango da, baina errazagoa. Esate baterako, langile horiek kanpoko ebaluatzaile adituekin harremanetan jar daitezke, aurkeztutako eskabideak ebaluatu beharreko deialdian ezarritako irizpideen arabera ebaluatu ahal izateko. Agentziako Zuzendaritzak erabakiko du, Ikerketa Ebaluatzen Batzordeari kontsulta egin ondoren, deialdi bat prozedura osagarri erraztuaren arabera ebaluatzen modukoa den ala ez.

IV. Ebaluazio-irizpideak

IEBko kideak eta, hala badagokio, kanpoko laguntzaileak eta ebaluazio-prozesuan parte hartzen duten kanpoko ebaluatzaile adituek erabiltzeko ebaluazio-irizpideak ebaluazioaren xede den ikerketa-jardueraren deialdian adierazitakoak izango dira.

V. Meta-ebaluazioa

Ebaluazio Batzordeak azken txostena egingo du ebaluazio-prozesuaren garapenari eta ebaluazioetan parte hartzen duten pertsonen jarduerari buruz, gertaera aipagarriren bat izan den kasuak azalduz eta egokituz jotzen dituen hobekuntza-proposamenak erantsiz. Era berean, Agentziak berrikuspen-, jarraipen- eta hobekuntza-mekanismoak jarriko ditu abian, bai esparru teknikoan, bai esparru zientifikoan edo akademikoan. Horretarako, UNIBASQeko Aholku Batzordearen laguntza ere izango da.

VI. Beste erakunde batzuekiko lankidetza

UNIBASQek lankidetza-hitzarmenak egin ditzake ikerketa zientifikoa ebaluatzen duten beste erakunde batzuekin, bai estatukoekin, bai nazioartekoekin. Lankidetza horrek ikerketa-jardueraren ebaluazioa hobetzera bideratuta egon behar du, eta ebaluazio-mekanismoak, -prozedurak edo -irizpideak zehazteko edo indarrean dagoen ebaluazio-sistema hobetzeko aukera ematen duten bestelako arazoetan laguntzeko balio dezake (adibidez, ebaluatzaileen eta/edo koordinatzaileen datu-baseak partekatuz).